

Úvodní stránka > Právní předpisy a judikatura > Vnitrostátní právní předpisy

Vnitrostátní právní předpisy

Estonsko

Na těchto stránkách jsou uvedeny informace o estonském právním systému a přehled estonského práva.

Prameny práva

Estonsko je součástí evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou právní nástroje, jako je ústava, právo Evropské unie, mezinárodní smlouvy, zákony a nařízení.

Výklady práva soudem nejvyššího stupně — Nejvyšším soudem — a komentáře odborníků rovněž slouží jako referenční bod (např. komentované vydání ústavy). Soudní rozhodnutí nevytváří práva a v zásadě rozsudky vynesené vyššími soudy nejsou pro nižší soudy závazné. Nejvyšší soud, který rovněž provádí přezkum ústavnosti, je však oprávněn prohlásit právní nástroj za neplatný, pokud tento nástroj odporuje ústavě nebo právnímu nástroji s vyšší právní silou. Při řešení konkrétní věci nesmí žádný soud takový nástroj aplikovat. Soudy jsou oprávněny nepřihlížet k právním nástrojům, které jsou neústavní. Nejvyšší soud jakožto soud provádějící přezkum ústavnosti pak prozkoumá tento případ podrobněji a je oprávněn prohlásit takový nástroj za neústavní (nikoliv však za neplatný).

Všeobecně uznávané zásady a normy mezinárodního práva tvoří nedílnou součást estonského právního řádu.

Druhy právních nástrojů — popis

Právní nástroje se dělí na právní nástroje obecné aplikace, tj. legislativní akty, a nástroje individuální aplikace, tj. prováděcí předpisy.

Obecně závazné nástroje

Ústava — podle čl. 3 odst. 1 ústavy je státní moc vykonávána výlučně podle ústavy a zákonů, které jsou v souladu s ústavou.

Zákony — podle článku 65 ústavy jsou zákony přijímány estonským parlamentem – *Riigikogu* –, kterému je svěřena zákonodárná moc. Zákony jsou přijímány v souladu s ústavou a vyhlášují se předepsaným způsobem v úředním věstníku – *Riigi Teataja*. Vymahatelnými jsou pouze ty zákony, které byly vyhlášeny.

Dekret — právní nástroj se silou zákona. Podle článku 109 ústavy pokud není možné svolat parlament, může prezident republiky v případě naléhavé národní potřeby vydávat dekrety se silou zákona. Tyto dekrety musí spolupodepsat předseda parlamentu a předseda vlády. Podle ústavy prezident může vydávat: zvláštní dekrety v případě naléhavé národní potřeby, a pokud není možné svolat parlament, výjimečné dekrety v případě naléhavé národní potřeby, kdy vláda vyhlásila výjimečný stav, a pokud není možné svolat parlament nebo pro jeho svolání není dostatek času.

Dekret prezidenta republiky nabývá účinnosti desátý den po jejich zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li dekret jinak.

Jakmile se sejde parlament, prezident republiky předloží dekrety parlamentu, jenž bezodkladně přijme zákon, kterým tyto dekrety schválí nebo zruší. Podle článku 110 ústavy nesmí prezident republiky používat dekrety k přijímání, změně nebo zrušení ústavy, zákonů uvedených v článku 104 ústavy a zákonů upravujících vnitrostátní daně nebo státní rozpočet.

Nařízení — podle článků 87 a 94 ústavy mají vláda a ministři oprávnění vydávat nařízení na základě zákona a k dosažení souladu s ním. Pro řešení otázek místního významu nebo v případech stanovených zákonem mohou vydávat nařízení rovněž orgány místní samosprávy. Kromě toho mohou nařízení vydávat guvernér estonské národní banky *Eesti Pank*, předseda nejvyššího kontrolního úřadu a rady veřejných universit. Nařízení mohou být vydávána pouze na základě a v rámci působnosti stanovené zákonem.

Estonská vláda a ministři jsou oprávněni vydávat nařízení na základě zákona a pro účely dosažení souladu s ním. Nařízení nabývají účinnosti třetí den po jejich zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li samo nařízení jinak.

Individuálně závazné nástroje

Správní výnos — individuální správní akt, kterým orgán veřejné správy rozhoduje o individuálních právních otázkách a upravuje je. Podle čl. 87 odst. 6 ústavy vydává správní výnosy estonská vláda na základě zákona a v zájmu dosažení souladu se zákonem. Správní výnosy mohou vydávat také předseda vlády, okresní hejtmani a rady místních samospráv.

Rozhodnutí — individuální správní akt vydaný na základě správních námitek nebo odvolání nebo akt, kterým se ukládají sankce. Rozhodnutí přijímají také parlament, rady místních samospráv, národní volební komise a soudy.

Předpis — podle článku 94 ústavy předpisy vydávají ministři na základě zákona a za účelem dosažení souladu se zákonem. Předpis zahrnuje obecně závazný kodex jednání pro otázky související s výkonem služby na ministerstvu nebo pro stanovení struktury a organizace činnosti státních orgánů v působnosti ministerstva.

Hierarchie právních předpisů

Hierarchie právních předpisů je tato: ústava, právo Evropské unie, mezinárodní smlouvy, zákony a dekrety, nařízení estonské vlády a nařízení ministrů.

Vedle obecně závazných právních nástrojů existují také právní nástroje individuální aplikace, které se vydávají na základě zákona a v hierarchii se nacházejí pod úrovní zákonů a nařízení. Právní předpisy na všech úrovních musí být v souladu s právními předpisy vyšší právní síly.

Institucionální rámec

Instituce zodpovědné za přijímání právních předpisů

Estonský institucionální rámec se řídí zásadou dělby moci a principem protivah (článek 4 ústavy).

Zákonodárnou moc má parlament. Podle článku 103 ústavy mají zákonodárnou iniciativu poslanci parlamentu, poslanecké kluby, parlamentní výbory, estonská vláda a prezident republiky. Prezident však má zákonodárnou iniciativu pouze pro změny ústavy. Parlament projednává návrhy zákonů a rozhoduje o jejich přijetí nebo zamítnutí.

Na základě rozhodnutí absolutní většiny poslanců má parlament právo navrhnout estonské vládě, aby v rámci své zákonodárné iniciativy předložila určitý návrh.

Parlament je oprávněn předložit k všelidovému hlasování návrh zákona nebo otázku národního významu. O výsledku všelidového hlasování rozhoduje většina hlasů zúčastněných osob. Zákony přijaté ve všelidovém hlasování jsou bezodkladně vyhlášeny prezidentem republiky. Rozhodnutí přijatá ve

všelidovém hlasování jsou závazná pro všechny veřejnoprávní orgány. Pokud návrh zákona ve všelidovém hlasování nezíská většinu hlasů, prezident republiky vyhlásí mimořádné parlamentní volby. Ve všelidovém hlasování nelze hlasovat o otázkách týkajících se rozpočtu, daní, finančních závazků státu, ratifikace či vypovězení mezinárodní smlouvy, vyhlášení nebo zrušení výjimečného stavu a národní obrany.

Výkonnou moc vykonává estonská vláda. Ve většině případů předkládá parlamentu návrhy zákonů estonská vláda. Návrhy zákonů předkládají vládě ministři, přičemž tyto návrhy nejprve musí projít připomínkovým řízením mezi ministerstvy.

Veřejný ochránce práv a předseda nejvyššího kontrolního úřadu se účastní jednání vlády a mají právo slova. Jejich podněty nejsou pro vládu závazné, ale k jejich doporučením a podnětům se často přihlíží. Pokud to veřejný ochránce práv a předseda nejvyššího kontrolního úřadu považují za nezbytné, mohou své podněty předložit přímo příslušnému parlamentnímu výboru, který se legislativním návrhem zabývá. Podle článku 139 ústavy analyzuje veřejný ochránce práv všechny podněty, které jsou mu předloženy a které se týkají legislativních změn, přijetí nových zákonů a práce vládních orgánů. V případě potřeby předkládá veřejný ochránce práv zprávu parlamentu. Pokud veřejný ochránce práv zjistí, že je právní akt přijatý zákonodárným orgánem, výkonnou mocí nebo orgánem místní samosprávy v rozporu s ústavou nebo zákonem, navrhne orgánu, který daný akt přijal, aby jej ve lhůtě 20 dnů uvedl do souladu s ústavou nebo zákonem. Není-li akt uveden do souladu s ústavou nebo zákonem v uvedené lhůtě, předloží veřejný ochránce práv Nejvyššímu soudu návrh na prohlášení daného aktu za neplatný na základě článku 142 ústavy.

Zákony přijaté parlamentem vyhláší prezident republiky, který může jejich vyhlášení také odmítnout. V takovém případě jej vrátí společně se svým odůvodněním parlamentu k novému projednání a rozhodnutí.

Ministerstvo spravedlnosti zveřejňuje přijaté zákony vyhlášené prezidentem republiky v estonském úředním věstníku.

Legislativní proces

Legislativní proces v estonském parlamentu tvoří tyto fáze:

předložení návrhu zákona,

projednání návrhu zákona,

přijetí návrhu zákona.

Předložení

Podle článku 103 ústavy mají právo zákonodárné iniciativy estonská vláda, poslanci parlamentu, poslanecké kluby, parlamentní výbor a prezident republiky. Prezident však může předkládat pouze návrhy na změnu ústavy. Legislativní návrhy musí být v souladu s legislativními a technickými pravidly organizačního výboru parlamentu a legislativními a technickými pravidly estonské vlády. Organizační výbor parlamentu přikáže návrh zákona stálému parlamentnímu výboru, který za něj bude odpovědný.

Projednání návrhu zákona

Návrh zákona připraví k projednání na plenární schůzi parlamentu některý stálý parlamentní výbor (výbor pro právní záležitosti, ústavní výbor, hospodářský výbor atd.). Na návrh odpovědného výboru je návrh zákona zařazen na program plenární schůze parlamentu.

Podle interních předpisů a jednacího řádu parlamentu musí prvé čtení návrhu zákona proběhnout v rámci sedmi plenárních pracovních týdnů zasedání parlamentu od okamžiku jeho přijetí. Návrhy zákonů se projednávají na plenární schůzi parlamentu ve třech čteních, v prvním z nich se koná rozprava o obecných zásadách, které tvoří základ navrhovaného zákona. Pokud během projednávání návrhu zákona nenavrhne odpovědný výbor nebo kterýkoli poslanecký klub jeho zamítnutí, končí prvé čtení bez hlasování. Po prvním čtení mají poslanci parlamentu, parlamentní výbory a poslanecké kluby deset pracovních dní na předložení pozměňovacích návrhů. Na návrh odpovědného výboru může předseda parlamentu pro předložení pozměňovacích návrhů stanovit jinou lhůtu.

Výbor do projednání návrhu zapojuje všechny zainteresované strany, které se účastnily přípravy návrhu a přejí si zapojit do debaty.

Odpovědný výbor přezkoumá všechny pozměňovací návrhy a rozhodne, zda budou při přípravě nového znění návrhu zohledněny. Odpovědný výbor vypracuje nové znění návrhu pro druhé čtení, včetně všech přijatých změn a změn provedených samotným výborem. Odpovědný výbor rovněž vypracuje důvodovou zprávu pro druhé čtení, která obsahuje informace související s projednáváním návrhu zákona, jako jsou například důvody pro přijetí nebo zamítnutí pozměňovacích návrhů, stanovisko osoby, která návrh zákona iniciovala nebo předložila, a stanoviska odborníků zapojených do procesu či dalších osob.

Na návrh odpovědného výboru parlamentu je návrh zákona zařazen k projednání v druhém čtení. Na návrh organizačního výboru, odpovědného výboru nebo osoby, která návrh zákona iniciovala, přeruší parlament bez hlasování druhé čtení návrhu zákona. Pokud přerušení druhého čtení navrhne poslanecký klub, o tomto návrhu se hlasuje. Je-li druhé čtení návrhu zákona přerušeno, lze stále předkládat pozměňovací návrhy. Není-li druhé čtení v parlamentu přerušeno, považuje se za ukončené a návrh zákona postupuje do třetího čtení.

Po skončení druhého čtení lze hlasovat o předloze usnesení parlamentu.

Po skončení druhého čtení provede odpovědný výbor jazykové a technické úpravy a sestaví konečné znění návrhu zákona pro třetí čtení. Pro třetí čtení může odpovědný výbor vypracovat důvodovou zprávu shrnující změny provedené po skončení druhého čtení. Ve třetím čtení návrhu zákona se koná rozprava, během níž se mohou vyjádřit zástupci poslaneckých klubů. Při třetím čtení probíhá závěrečné hlasování o návrhu zákona.

Přijetí

Zákony a usnesení parlamentu se přijímají ve veřejném hlasování v parlamentu. Závěrečné hlasování probíhá při třetím čtení návrhů zákonů. Články 73 a 104 ústavy stanoví, jaký je pro přijetí zákona nutný počet poslanců parlamentu, kteří hlasují pro, podle čehož se zákony dělí na:

ústavní zákony, tj. zákony vyžadujících absolutní většinu hlasů poslanců parlamentu (nadpoloviční většina ze 101 poslanců parlamentu musí hlasovat pro přijetí zákona), nebo

běžné zákony, tj. zákony vyžadující prostou většinu (více poslanců parlamentu musí hlasovat pro přijetí návrhu než proti jeho přijetí).

Následující zákony lze přijmout nebo změnit pouze absolutní většinou poslanců parlamentu:

zákon o občanství,

zákon o volbách do parlamentu,

zákon o volbách prezidenta republiky,

zákon o obecních volbách,

zákon o všelidovém hlasování,

zákon o jednacím řádu parlamentu a zákon o interních předpisech parlamentu,

zákon o odměnách prezidenta republiky a poslanců parlamentu,

zákon o estonské vládě,

zákon o zahájení soudního řízení s prezidentem republiky a poslanci parlamentu,

zákon o kulturní autonomii národnostních menšin,

zákon o státním rozpočtu,

zákon o národní bance (Eesti Pank),

zákon o nejvyšším kontrolním úřadu,
zákon o soudech a zákony o řízení před soudy,
zákony týkající se zahraničních a domácích půjček a majetkových závazků státu,
zákon o výjimečném stavu státu,
zákon o národní obraně během míru a zákon o národní obraně za války.

Jakmile jsou zákon nebo usnesení parlamentu přijaty, podepíše je nejpozději pátý pracovní den po jejich přijetí předseda parlamentu, nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda parlamentu, který předsedal schůzi.

Vyhlášení

Poté, co je zákon přijat a podepsán, je odeslán prezidentu republiky k vyhlášení. Prezident republiky může odmítnout vyhlásit zákon přijatý parlamentem a může jej ve lhůtě 14 dnů od jeho obdržení vrátit parlamentu spolu s odůvodněním k novému projednání a přijetí. Pokud zákon, který byl vrácen prezidentem republiky, je podruhé přijat parlamentem v nezměněné podobě, prezident republiky jej buď vyhlásí, nebo navrhne Nejvyššímu soudu, aby jej prohlásil za neústavní. Pokud Nejvyšší soud shledá, že zákon je v souladu s ústavou, musí jej prezident republiky vyhlásit.

Zákon nabývá účinnosti desátý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li samotný zákon jinak.

Zveřejňování právních nástrojů

Nejdůležitější právní nástroje a mezinárodní smlouvy se zveřejňují v úředním věstníku. Zákony a nařízení nabývají právního účinku, až po zveřejnění v úředním věstníku.

Riigi Teataja (úřední věstník) je estonská úřední online publikace a centrální databáze právních nástrojů. Od 1. června 2010 vychází úřední věstník pouze na internetu jako úřední online publikace.

Od 1. ledna 2011 vydává úřední věstník ministerstvo spravedlnosti.

Stručný popis obsahu

Zákony, nařízení, mezinárodní smlouvy, rozhodnutí parlamentu a výnosy vlády se zveřejňují v úředním věstníku a další důležité informace, např. překlady právních nástrojů a procedurální informace o návrzích zákonů zde mohou být rovněž k dispozici.

Většina nástrojů přijatých od roku 1990 je dostupná v úředním věstníku.

Od 1. června 2002 se v úředním věstníku zveřejňují úřední konsolidovaná znění zákonů, dekretů prezidenta republiky, vládních nařízení a výnosů, ministerských nařízení, nařízení prezidenta estonské centrální banky (Eesti Pank) a nařízení národní volební komise. Konsolidovaná znění rozhodnutí parlamentu se zveřejňují od 1. června 2010 a konsolidovaná znění nařízení orgánů místní samosprávy od konce roku 2011.

Kdykoliv dojde ke změně těchto nástrojů, vypracuje se aktualizované a konsolidované znění obsahující příslušné změny, které se zveřejní souběžně s novelou. Dále se uvede, kdy novelizované znění nabude účinnosti. Konsolidovaná znění jsou oficiální a lze se o ně opírat při prosazování práva. Mají právní účinnost.

Všechny zveřejněné právní nástroje jsou v momentě zveřejnění digitálně označeny. Každý si může ověřit digitální označení, které zajišťuje, že nástroj zůstal od svého zveřejnění nezměněn. Všechny zveřejněné nástroje jsou propojeny s časovým označením, které umožňuje odhalit všechny případy neoprávněného zpracování.

Lze nahlížet do konsolidovaných verzí, které jsou/byly v účinnosti v kterýkoli konkrétní den. Lze také vyhledat případná budoucí znění těchto nástrojů, jsou-li známa. Každé konsolidované znění je propojeno s předchozími a následnými zněními. To umožňuje „posouvat se v čase“ z jednoho konsolidovaného znění k následujícímu a obráceně. Lze tedy porovnávat různá konsolidovaná znění téhož nástroje, aby bylo možné zjistit provedené změny.

Odkazy v konsolidovaném znění vám umožní otevřít nařízení přijatá na základě daného zákona a z těchto nařízení se dostanete k ustanovením zákona, která sloužila jako základ pro tato nařízení.

Právní nástroje v úředním věstníku jsou také doplněny o procedurální informace, které zahrnují důvodové zprávy (odkazy na konzultační databázi a jednání v parlamentu), odkazy na právní předpisy Evropské unie, překlady a jiné doplňující informace nezbytné k pochopení daného právního nástroje.

Na internetové stránce úředního věstníku můžete vyhledávat judikaturu okresních soudů, obvodních soudů a Nejvyššího soudu. Jsou zde k dispozici informace o místě a čase nařízených soudních jednání.

Rovněž se zveřejňují shrnutí a přehledy rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozsudky vynesené Evropským soudem pro lidská práva. Shrnutí jsou systematicky uspořádána. Ve shrnutích rozhodnutí Nejvyššího soudu můžete vyhledávat podle klíčových slov nebo odkazů na právní nástroje. V rozsudcích Evropského soudu pro lidská práva lze vyhledávat podle článku.

V úředním věstníku se zveřejňují různé nové informace zákonech a právu obecně.

Dne 30. října 2013 byl zahájen provoz [anglických internetových stránek Riigi Teataja](#). Ty obsahují aktualizované anglické překlady konsolidovaných znění zákonů. Od konce roku 2014 jsou zveřejněny aktualizované anglické překlady konsolidovaných znění všech platných zákonů (s výjimkou ratifikačních zákonů). Zákony překládají soudní překladatelé. Překládání do angličtiny započalo v roce 2011 a organizovalo jej ministerstvo spravedlnosti. Přestože nemají překlady právní sílu, jsou aktualizovány. Každý si může nechat zaslat poslední překlady na svoji e-mailovou adresu přihlášením se do služby My RT. Existuje rovněž vyhledávač návrhů právních nástrojů, který umožňuje vyhledávat v různých fázích legislativního procesu, jimiž přijatý právní nástroj již prošel, nebo jeho návrh stále prochází. Jeho pomocí získáte přístup k informacím o legislativním procesu a příslušných dokumentech, které byly v dané souvislosti vytvořeny. Můžete si rovněž požádat o to být vyrozuměn o přechodu různých právních nástrojů z jednoho procedurálního kroku do následujícího. Budou vám zaslány na e-mailovou adresu, pokud se přihlásíte k odběru služby *Minu RT* v estonském jazyce.

Použitím služby *Minu RT* má každý možnost vytvořit si vlastní uživatelský portál, ve kterém může do souboru odkazů přidávat nástroje, a prostřednictvím portálu může požádat o to, aby byl e-mailem informován o nových nástrojích a jiných nových informacích.

Je přístup do databáze estonských právních předpisů zdarma?

Uživatelé mohou nahlížet do úředního věstníku a využívat všechny právní informační služby zdarma.

Volný přístup do elektronického vydání úředního věstníku je umožněn všem zájemcům v prostorách místní samosprávy a veřejných knihoven (přibližně 600 míst). Rovněž se nabízí pomoc s vyhledáváním příslušných nástrojů. Uživatelé musí být umožněno vytisknout si bezplatně až 20 stran.

Historie databáze estonských právních předpisů

Riigi Teataja (úřední věstník) je úřední publikací Estonské republiky a je vydáván od 27. listopadu 1918. Vydávání úředního věstníku bylo v roce 1940 přerušeno a obnoveno v roce 1990.

Od roku 1996 je úřední věstník publikován na internetu a dne 1. června 2002 byl online verzi přiznán status úředního tisku.

Od 1. června 2010 vychází úřední věstník pouze na internetu jako úřední online publikace. Od tohoto data již v tištěné podobě nevychází.

V listopadu 2010 byl zaveden nový, uživatelsky přívětivější IT systém, který nabízí více právních informací. IT systém byl vyvinut pod vedením úřadu vlády za pomoci finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje.

Od 20. ledna 2012 jsou na internetové stránce úředního věstníku k dispozici shrnutí rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, různé novinky v oblasti práva obecně a informace o judikatuře a soudních jednáních.

Vyhledávač návrhů zákonů byl začleněn koncem roku 2012.

Počínaje rokem 2013 se zveřejňují v úředním věstníku aktuální konsolidovaná znění všech nařízení, která byla přijata orgány místní samosprávy.

Od 24. září 2013 jsou všechny právní nástroje v momentě zveřejnění v úředním věstníku opatřovány digitálním označením vydávajícího orgánu a časovým označením.

Provoz internetových stránek úředního věstníku v angličtině byl zahájen dne 30. října 2013.

V rámci procesu vývoje nového IT systému úředního věstníku dojde k propojení s evropským portálem N-Lex.

Poslední aktualizace: 14/09/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.